

Brüssel, 1. oktoober 2020
(OR. en)

11383/20

Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2020/0132(NLE)
2020/0030(NLE)

SOC 586
EMPL 425
ECOFIN 872
EDUC 345

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	10927/20
Komisjoni dok nr:	6418/20 - COM(2020) 70 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu otsuse eelnõu liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta sellisel kujul, nagu see viimistleti sotsiaalküsimuste töörühma 28. septembri 2020. aasta koosolekul.

Viimase versiooniga (10927/20) võrreldes tehtud muudatused on märgitud **paksus kirjas** ja väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 148 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust⁴

¹ ELT C ..., ..., lk

² ELT C ..., ..., lk

³ ELT C ..., ..., lk

⁴ ELT C ..., ..., lk

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriigid ja liit peavad välja arendama kooskõlastatud strateegia tööhõive kohta ning eelkõige kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning **tulevikku suunatud ja** majanduse arengule reageerivate tööturgude edendamiseks, et täita Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsutama tööhõive edendamist ühist huvi pakkuva valdkonnana ja kooskõlastama nõukogus oma sellealased meetmed, võttes arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.
- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja kaitset, samuti seisma naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, põlvkondade solidaarsuse ja lapse õiguste kaitse eest. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 9 peab liit oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel arvesse võtma kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalse kaitse tagamise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse ja koolituse **ja inimeste tervise kaitse** kõrge tasemega seotud nõudeid.

- (3) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga (edaspidi „ELi toimimise leping“) on liit välja töötanud majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise vahendid ning neid rakendanud. Käesolevad liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunised, mis on esitatud nõukogu soovitus (EL) 2015/1184,⁵ on osa neist vahenditest ja moodustavad koondsuunised. Nende alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide vastastikust sõltuvust. Sellest tulenevad Euroopa ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikameetmed ja reformid peaksid moodustama sobiva üldise kestliku majandus- ja tööhõivepoliitika, mis omakorda peaks tekitama positiivset ülekanduvat mõju.
- (4) Tööhõivepoliitika suunised on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sh nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta,⁶ nõukogu 15. veebruari 2016. aasta soovitus, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule,⁷ nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitus oskuste täiendamise meetmete kohta,⁸ nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta,⁹ nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes,¹⁰ nõukogu 22. mai 2019. aasta soovitus kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiusteemide kohta¹¹, nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus, milles käsitletakse juurdepääsu sotsiaalkaitsele,¹² ning nõukogu 10. märtsi 2014. aasta soovitus praktika kvaliteediraamistiku kohta¹³.

⁵ Nõukogu 14. juuli 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1184 liikmesriikide ja Euroopa Liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta (ELT L 192, 18.7.2015, lk 27).

⁶ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

⁷ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1.

⁸ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

⁹ ELT C 153, 2.5.2018, lk 1.

¹⁰ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1–13.

¹¹ ELT C 189, 5.6.2019, lk 4–14.

¹² ELT C 88, 27.3.2014, lk 1–4.

¹³ ELT C 387, 15.11.2019, lk 1–8.

- (5) Euroopa poolaasta koondab need mitmesugused vahendid majandus- ja tööhõivepoliitika lõimitud mitmepoolse koordineerimise ja järelevalve üldiseks raamistikuks. Euroopa poolaastasse on keskkonnakestlikkuse, tootlikkuse, õigluse ja stabiilsuse poole püüdlisel lõimitud ka Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtted, mille alla kuulub tugev koostöö sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmadega. Sellega toetatakse kestliku arengu eesmärkide saavutamist¹⁴. Liidu ja liikmesriikide tööhõive- ja majanduspoliitika peaks käima käsikäes Euroopa üleminekuga kliimaneutraalsele, keskkonnakestlikule ja digitaalsele majandusele ning sellega tuleks parandada konkurentsivõimet, edendada innovatsiooni, sotsiaalset õiglust ja võrdseid võimalusi ning võidelda ebavõrdsuse ja piirkondlike erinevuste vastu.
- (6) Kliimamuutused ja keskkonnaga seotud probleemid, üleilmastumine, digiüleminek ja demograafilised muutused muudavad Euroopa majandust ja ühiskonda. Liit ja selle liikmesriigid peaksid tegema koostööd, et tulemuslikult tegeleda nende struktuursete teguritega ja vajaduse korral kohandada olemasolevaid süsteeme, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude ning nendega seotud poliitika tihedat vastastikust sõltuvust. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu sätetega majanduse juhtimise kohta. Selliste poliitikameetmetega tuleks hoogustada kestlikke investeeringuid ning võtta uuendatud kohustus viia ellu asjakohaselt järjestatud struktuurireformid, mis parandavad tootlikkust, majanduskasvu, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud lähenemist, vastupanuvõimet ning eelarvepoliitilise vastutuse võtmist. Neis tuleks ühendada pakkumise ja nõudlusega seotud meetmed, võttes samal ajal arvesse nende keskkonna-, tööhõivealast ning sotsiaalset mõju.

¹⁴ ÜRO resolutsioon A/RES/70/1.

- (7) Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon [...] **kuulutasid välja** Euroopa sotsiaalõiguste samba¹⁵. Sambasse on koondatud kakskümmend põhimõtet ja õigust, et toetada hästi toimivaid ja õiglaseid tööturget ja sotsiaalhoolekande süsteeme; need on jaotatud kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja kaasatus. Need põhimõtted ja õigused suunavad meie strateegiat ning tagavad, et kliimaneutraalsusele, keskkonnakestlikkusele ja digitaaltehnoloogiale minnakse üle ning demograafilised muutused toimuvad sotsiaalselt ausatel ja õiglastel alustel. Sammas on võrdlusraamistik, mille alusel jälgida liikmesriikide tööhõive- ja sotsiaalnäitajaid, edendada riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi reforme ning sobitada tänapäeva majanduses kokku sotsiaal- ja turuküsimused, muu hulgas ka sotsiaalmajanduse edendamise kaudu.
- (8) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigi sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ning võimaldada põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke küsimusi, sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, töökohtade loomist, elukestva õppe ja koolituspoliitikat, töötingimusi, haridust ja oskusi, rahvatervist, kaasatust ning reaaltulu.

¹⁵ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

- (9) Liikmesriigid ja liit peaksid tagama, et **COVID-19 kriisi sotsiaalset, tööhõivealast ja majanduslikku mõju leevendatakse ning et** muutused toimuvad ausatel ja sotsiaalselt õiglastel alustel ning tugevdavad **taastumist ja** püüdlusi kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna suunas, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda. Mis tahes vormis diskrimineerimise vastu tuleks välja astuda. Kõigile tuleks tagada juurdepääs ja võimalused ning vähendada tuleks (ka laste) vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, tagades eelkõige tööturu ja sotsiaalkaitseüsteemide tõhusa toimimise ning kõrvaldades hariduse omandamise, koolituse saamise ja tööturul osalemise takistused, sealhulgas investeeringute kaudu alusharidusse ja lapsehoidu **ning digioskustesse**. Õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohastele **pikaajalise hoolduse ja** tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetavatele ja tervishoiu edendamise meetmetele on **COVID-19 kriisi kontekstis ja** vananevas ühiskonnas eriti oluline. Tuleks paremini ära kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel. Sedavõrd, kuidas liidu töökohtadel juurduvad uued majandus- ja ärimudelid, muutuvad ka töösuhted. Liikmesriigid peaksid tagama, et uutest töövormidest tulenevate töösuhete puhul säiliks ja tugevneks Euroopa sotsiaalmudel.
- (10) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitustele, mida nõukogu võib liikmesriikidele esitada. Liikmesriigid peaksid kõigiti kasutama Euroopa Sotsiaalfond+-i ja muid liidu fonde, sealhulgas õiglase ülemineku fondi ja InvestEU fondi, et soodustada tööhõivet, sotsiaalseid investeeringuid, sotsiaalset kaasatust ja juurdepääsetavust ning edendada tööjõu täiend- ja ümberõppe võimalusi, elukestvat õpet ning kvaliteetset haridust ja koolitust kõigile, sealhulgas digikirjaoskust ja muid digioskusi. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

- (11) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate aluslepingust lähtuvate volitustega jälgima, kuidas tööhõivepoliitika suuniseid võetakse asjaomase poliitika rakendamisel arvesse. Nimetatud komiteed ning teised majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad organid peaksid tegema tihedat koostööd. Tuleks jätkata Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelist poliitikadialoogi, eelkõige liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste osas.
- (12) Sotsiaalkaitsekomiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Võetakse vastu liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mis on esitatud lisas. Nimetatud suunised on osa koondsuunistest.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad lisas esitatud suuniseid arvesse oma tööhõivepoliitikas ja reformikavades, millest antakse aru vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 148 lõikele 3.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja

Suunis 5. Tööjõunõudluse suurendamine

Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama kestlikku sotsiaalset turumajandust ning hõlbustama ja toetama investeerimist kvaliteetsete töökohtade loomisse. Selleks peaksid nad vähendada takistusi, millega ettevõtjad inimeste töölevõtmisel kokku puutuvad, edendama vastutustundlikku ettevõtlust ja tegelikku füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist ning eelkõige toetama mikro- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate loomist ja kasvu, muu hulgas rahastamisele juurdepääsu kaudu. Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama sotsiaalmajanduse arengut, sotsiaalset innovatsiooni ja sotsiaalseid ettevõtteid ning soodustama neid uuenduslikke töövorme, luues kvaliteetseid töövõimalusi ja sotsiaalseid hüvesid kohalikul tasandil.

Arvestades COVID-19 pandeemiast tulenevaid tõsiseid majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi, peaksid hästi kavandatud lühendatud tööaja kavad ja samalaadsed korraldused olema kättesaadavad, et säilitada tööhõivet, piirata töökohtade kaotamist ja ennetada pikaajalist negatiivset mõju majandusele, ettevõtetele ja inimkapitalile. Tuleks kaaluda hästi kavandatud värbamisstiimuleid ja ümberõppe meetmeid, et toetada töökohtade loomist taastumise ajal.

Maksukoormus tuleks nihutada tööjõu maksustamiselt muudele maksustamisallikatele, mis toetaksid paremini tööhõivet ja kaasavat majanduskasvu ning oleksid kooskõlas kliima- ja keskkonnanäesmärkidega; maksukoormuse nihutamisel tuleks võtta arvesse maksusüsteemi ümberjaotavat mõju ning tagada samas maksutulu säilimine asjakohase sotsiaalkaitse pakkumiseks ja majanduskasvu soodustavate kulutuste tegemiseks.

Liikmesriigid, sealhulgas need, kus on olemas riiklikud mehhanismid seadusjärgse miinimumpalga kehtestamiseks, peaksid tagama, et sotsiaalpartnerid on läbipaistval ja prognoositaval viisil kaasatud, et viia palgad vastavusse tootlikkuse arenguga ning tagada, et need oleksid õiglased ja võimaldaksid inimväärset elatustaset, kusjuures ülespoole suunatud lähenemise saavutamiseks tuleks samal ajal pöörata erilist tähelepanu madalama ja keskmise sissetulekuga rühmadele. Palgakujundusmehhanismide puhul tuleks arvesse võtta piirkondade ja sektorite majandustulemusi. Liikmesriigid peaksid palgakujunduse eesmärgil edendama sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi. Liikmesriigid ning sotsiaalpartnerid peaksid riiklikest tavadest ja sotsiaalpartnerite sõltumatusel lähtuvalt tagama, et kõigil töötajatel oleks piisavad ja õiglased palgad, tulenevalt otseselt või kaudselt kollektiivlepingutest või asjakohastest seadusjärgsetest miinimumpalkadest, võttes arvesse nende mõju konkurentsivõimele, töökohtade loomisele ja palgavaesusele.

Suunis 6. Tööjõupakkumise edendamine ning tööhõivele, oskustele ja pädevustele juurdepääsu parandamine

Tehnoloogilist ja keskkonnaalast üleminekut ning demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid panema rõhku kestlikkusele, tootlikkusele, tööalasele konkurentsivõimele ja inimkapitalile, seistes selle eest, et inimestel oleksid asjakohased teadmised, oskused ja pädevused kogu elu jooksul, ning reageerides tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele. Samuti tuleks liikmesriikidel kohandada oma haridus- ja koolitussüsteeme ning neisse investeerida, et pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust, sealhulgas kutseharidust ja -koolitust ning juurdepääsu digiõppele. Liikmesriigid peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste, ettevõtjate ja teise sidusrühmadega, et kõrvaldada haridus- ja koolitussüsteemide struktuursed puudused, parandada nende kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele ning võimaldada keskkonnaalast ja digiüleminekut. Erilist tähelepanu tuleks pöörata õpetajate ees seisvate väljakutsetega, uurides sealhulgas õpetajate digipädevust. Kõik õppijad peaksid saama haridus- ja koolitussüsteemide abil võtmepädevused, sealhulgas põhi- ja digioskused ning valdkonnaülesed oskused, mis paneksid kogu eluks aluse kohanemis- ja vastupanuvõimele. Liikmesriigid peaksid püüdma tugevdada individuaalsete koolitusõiguste pakkumist ja tagama nende ülekantavuse töökoha vahetamise käigus, sealhulgas vajaduse korral isiklike õppekontode kaudu. Nad peaksid võimaldama igapäevast tööturu vajadusi ette näha ja nendega paremini kohaneda, eelkõige pideva ümberõppe ja oskuste täiendamise ning integreeritud juhendamise ja nõustamise pakkumise kaudu, eesmärgiga toetada ausate ja õiglaste üleminekute võimaldamist kõigile, parandada sotsiaalseid tulemusi, kõrvaldada tööturu puudujäägid, parandada majanduse üldist vastupanuvõimet vapustustele ning hõlbustada pärast COVID-19 kriisi vajalikke kohandusi.

Liikmesriigid peaksid edendama kõigi võrdseid võimalusi, pöörates tähelepanu ebavõrdsusele haridus- ja koolitussüsteemides, sealhulgas pakkudes juurdepääsu kvaliteetsele alusharidusele. Nad peaksid tõstma üldist haridustaset, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, suurendama juurdepääsu kutseharidusele ja -õppele ja kolmanda taseme haridusele ja selle läbimist ning suurendama täiskasvanute osalemist jätkuõppes, eelkõige ebasoodsa taustaga õppijate ja nende hulgas, kes on kõige vähem kvalifitseeritud. Võttes arvesse digitaalset, keskkonnahoidlikku ja vananeva ühiskonna uusi vajadusi, peaksid liikmesriigid tugevdama tööpõhist õpet oma kutsehariduse ja -õppe süsteemides (sealhulgas kvaliteetse ja tulemusliku õpipoisiõppe kaudu) ning suurendama loodusteaduste, tehnoloogia ning inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna lõpetajate, eelkõige naissoost lõpetajate arvu nii kutsehariduses ja -õppes kui ka kolmanda taseme hariduses. Lisaks peaksid liikmesriigid suurendama kolmanda taseme hariduse ja asjakohasel juhul teadusuuringute vastavust tööturu vajadustele, parandama oskuste jälgimist ja prognoosimist, muutma oskused nähtavamaks ja kvalifikatsioonid võrreldavamaks, sealhulgas välismaal omandatud oskused ja kvalifikatsioonid, samuti suurendama väljaspool formaalset haridust ja koolitust omandatud oskuste ning pädevuste tunnustamise ja valideerimise võimalusi. Nad peaksid ajakohastama ning suurendama paindliku kutsealase täiendhariduse ja -õppe pakkumist ja kasutamist. Liikmesriigid peaksid toetama ka seda, et väheste oskustega täiskasvanud säilitaksid pikaajalise tööalase konkurentsivõime või suurendaksid seda, ning parandama selleks juurdepääsu kvaliteetsetele õpivõimalustele ja nende kasutamist, rakendades oskuste täiendamise meetmeid, sealhulgas oskuste hindamist, pakkudes haridust ja koolitust, mis on kooskõlas võimalustega tööturul, ning valideerides ja tunnustades omandatud oskusi.

Liikmesriigid peaksid pakkuma töötutele ja tööturult eemalejäänud isikutele tõhusat, õigeaegset, koordineeritud ja vajadusekohast abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, ümberkvalifitseerumise ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu haavatavatele rühmadele ning rohe- ja digiüleminekust ja COVID-19 kriisist eriti mõjutatud inimestele. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada pikaajalist ja struktuurset töötust, tuleks võimalikult kiiresti ning hiljemalt 18 kuud pärast isikute töötuks jäämist rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad nende individuaalse olukorra põhjalikku hindamist. Noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga tuleks jätkuvalt tegeleda, ennetades haridussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas noortegarantii¹⁶ täieliku rakendamisega.

Liikmesriigid peaksid püüdma kõrvaldada tööturul osalemist takistavaid asjaolusid ja töötamist pärssivaid tegureid, seda eelkõige seoses väikese sissetulekuga inimestega leibkonna teiste palgasaajatega või tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud isikutega. Liikmesriigid peaksid toetama töökeskkonna kohandamist puudega inimestele, tehes seda muu hulgas suunatud rahalise toetuse ja teenuste abil, mis võimaldavad neil inimestel tööturul ja ühiskonnas osaleda.

Vähendada tuleks soolist tööhõive- ja palgalõhet. Liikmesriigid peaksid tagama soolise võrdõiguslikkuse ja naiste ulatuslikuma osalemise tööturul, sealhulgas tagades meeste ja naiste võrdsed võimalused ja karjäärivõimalused ning kaotades tõkked naiste osalemiseks juhtimises kõigil otsustustasanditel. Tuleks tagada võrdne tasu võrdse või võrdväärse töö eest ning töötasu läbipaistvus. Tuleks edendada nii naiste kui ka meeste töö-, pere- ja eraelu ühitamist, eelkõige võimaldada juurdepääsu taskukohastele kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse ning alushariduse- ja lapsehoiuteenustele. Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel hoolduskohustustega inimestel oleks juurdepääs sobilikule perepuhkusele ja paindlikule töökorraldusele, et tasakaalustada töö-, pere- ja eraelu ning edendada nende õiguste tasakaalustatud kasutamist naiste ja meeste vahel.

¹⁶ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

Suunis 7. Tööturgude toimimise parandamine ja sotsiaaldialoogi tulemuslikumaks muutmine

Selleks et saada kasu dünaamilisest ja tootlikust tööjõust, uutest tööviisidest ning ärimudelitest, peaksid liikmesriigid tegema sotsiaalpartneritega koostööd õiglaste, läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste osas, nii et õigused ja kohustused oleksid tasakaalus. Nad peaksid vähendama ja ennetama segmenteerumist tööturul, võitlema deklareerimata töö ja fiktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate vastu ning toetama üleminekut avatud töövormidele. Tööhõivekaitse-eeskirjad, tööõigus ja vastavad asutused peaksid tagama sobiva värbamiskeskonna ja tööandjatele vajaliku paindlikkuse, et neil oleks võimalik kiiresti kohaneda majanduskeskkonna muutustega, kaitstes seejuures töötajate õigusi ja tagades sotsiaalkaitse, asjakohasel tasemel kaitstuse ning tervisliku, ohutu ja hästi kohandatud töökeskkonna töötajate jaoks, arvestades sealhulgas COVID-19 kriisi põhjustatud ohtusid. Paindliku töökorralduse, näiteks kaugtöö kasutamise soodustamine on oluline töökohtade ja tootmise säilitamiseks COVID-19 kriisi kontekstis. Hoiduda tuleks töösuhetest, mille tulemuseks on ebakindlad töötingimused, sealhulgas platvormitöötajate puhul, samuti tuleks võidelda ebatüüpiliste lepingute kuritarvitamise vastu. Ebaõiglase töölt vabastamise korral tuleks tagada juurdepääs tõhusale ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õiguskaitsevahenditele, sealhulgas piisav hüvitis.

Poliitikameetmete eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööturul osalemist, tööturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevates piirkondades. Liikmesriigid peaksid tõhusalt aktiveerima tööturul osaleda saavaid inimesi ja pakkuma neile võimalusi. Liikmesriigid peaksid muutma aktiivse tööturupoliitika tulemuslikumaks, parandades selle otstarbekohasust, selle alusel sihtrühmadega tehtavat tööd ja selle ulatust ning sidudes selle paremini sotsiaalteenuste ja sissetulekutoetusega töötutele, kui nad otsivad tööd, võttes arvesse nende õigusi ja kohustusi. Liikmesriikide eesmärk peaks olema avalike tööturuasutuste tõhusam ja tulemuslikum tegevus, et tagada tööotsijatele nende toetamiseks õigeaegsed ja nende vajadustele kohandatud teenused, toetades praeguseid ja tulevase tööturu vajadusi ja rakendades tulemuspõhist juhtimist.

Liikmesriigid peaksid kooskõlas töötute sissemaksete ja riiklike toetuskõlblikkuse eeskirjadega tagama töötutele mõistliku kestusega piisavad töötushüvitised. Kuigi COVID-19 mõju leevendamiseks tuleks kaaluda toetuskõlblikkuse nõuete ajutist leevendamist ja hüvitiste maksmise kestuse pikendamist, ei tohiks sellised töötushüvitised pärssida kiiret tööle naasmist ja nendega peaksid kaasnema aktiivse tööturupoliitika meetmed.

Õppijate ja töötajate liikuvust tuleks piisavalt toetada, et suurendada oskusi ja tööalast konkurentsivõimet ning kasutada täielikult ära Euroopa tööturu potentsiaal, tagades samal ajal õiglasel tingimused kõigile, kes osalevad piiriüleises tegevuses, ning tugevdades riikide haldusametuste vahel halduskoostööd liikuvate töötajatega seotud küsimustes, saades abi äsja loodud Euroopa Tööjõuametilt. Kriitilise tähtsusega kutsealade töötajate ning piiriüleste, hooajaliste ja lähetatud töötajate liikuvust tuleks toetada juhul, kui COVID-19 pandeemia põhjustab ajutise piiri sulgemise, võttes arvesse rahvatervisega seotud kaalutlusi. Tuleks kõrvaldada liikuvusega seotud takistused, mis esinevad haridus- ja koolitusvaldkonnas, tööandja- ja personaal pensionide ülekandmisel ja kvalifikatsioonide tunnustamisel, ning lihtsustada kvalifikatsioonide tunnustamist. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et haldusmenetlused ei oleks tööleasumisel tarbetuks tõkkeks teistest liikmesriikidest pärit töötajatele, sealhulgas piiriülestele töötajatele. Liikmesriigid peaksid ka vältima kehtivate reeglite kuritarvitamist ja tegelema teatavates piirkondades probleemse ajude äravoolu algpõhjustega, tehes seda muu hulgas asjakohaste regionaalarengu meetmete abil.

Tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele ning selleks, et muuta sotsiaaldialoog tulemuslikumaks ja parandada sotsiaalmajanduslikke tulemusi, peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite õigeaegse ja sisulise kaasamise tööhõive-, sotsiaal- ja asjakohasel juhul majandusreformide ning -poliitika kavandamisse ja rakendamisse, toetades muu hulgas sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamist. Liikmesriigid peaksid soodustama sotsiaaldialoogi ja kollektiivlääbirääkimisi. Sotsiaalpartnereid tuleks kannustada pidama nende jaoks olulistes küsimustes läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja need sõlmima, austades täielikult nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust.

Asjakohasel juhul ja tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele, peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi tööhõive- ja sotsiaalküsimustes.

Suunis 8. Kõigi jaoks võrdsete võimaluste edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Liikmesriigid peaksid edendama kõigile avatud kaasavat tööturгу, võttes tõhusaid meetmeid, millega võideldakse igasuguse diskrimineerimise vastu ja edendatakse tööturul võrdseid võimalusi kõikide, eelkõige alaesindatud rühmade jaoks, pöörates nõuetekohast tähelepanu piirkondlikule ja territoriaalsele mõõtmele. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, tervishoiu ja pikaajalise hoolduse, hariduse ning kaupadele ja teenustele juurdepääsu vallas, vaatamata soole, rassile või etnilisele päritolule, usule või veendumustele, puudele, vanusele või seksuaalsele sättumusele.

Liikmesriigid peaksid ajakohastama sotsiaalkaitstesüsteeme, et tagada piisav, tulemuslik, tõhus ja kestlik sotsiaalkaitse kõikide jaoks kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, stimuleerides tööturul osalemist, toetades sotsiaalseid investeeringuid, võideldes vaesusega ja tegeledes ebavõrdsuse probleemiga, sealhulgas maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu ning hinnates poliitikate ümberjaotavat mõju. Kui täiendada üldisi lähenemisviise valikulistega, on sotsiaalkaitstesüsteemid tulemuslikumad. Sotsiaalkaitstesüsteemide nüüdisajastamise eesmärk peaks olema ka parandada nende vastupidavust mitmetahulistele väljakutsetele, nagu neile, mida põhjustab COVID-19 puhang.

Liikmesriigid peaksid kehtestama ja omavahel siduma kolm poliitikavaldkonda: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ning juurdepääs kvaliteetsetele tugiteenustele, et vastata individuaalsetele vajadustele. Sotsiaalkaitstesüsteemidega tuleks tagada kõigile piisavate vahenditeta isikutele piisav miinimumsissetulekutoetus ning edendada sotsiaalset kaasamist, innustades inimesi aktiivselt osalema tööturul ja ühiskonnas, tehes seda muu hulgas eesmärgipäraste sotsiaalteenuste pakkumise kaudu.

Et tagada võrdsed võimalused, on oluline juurdepääs sellistele taskukohastele, kättesaadavatele ja kvaliteetsetele teenustele nagu alusharidus ja lapsehoid, koolipäevajärgne lapsehoid, haridus-, koolitus-, eluaseme- ja tervishoiuteenused ning pikaajaline hooldus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse, sealhulgas palgavaesuse ja laste vaesuse vastu, sealhulgas seoses COVID-19 kriisi mõjuga. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil, ka lastel, oleks juurdepääs põhiteenustele. Abi vajavatele või haavatavas olukorras isikutele peaksid liikmesriigid tagama juurdepääsu piisavale sotsiaaleluasemele või eluasemetoetusele ning käsitlema energiaostuvõimetuse küsimust. Nende teenuste puhul tuleks võtta arvesse puudega inimeste erivajadusi, sealhulgas juurdepääsetavust. Eraldi tuleks võidelda kodutusega. Liikmesriigid peaksid tagama õigeaegse juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele ennetavatele ja aktiivraviteenustele ning pikaajalise hoolduse teenustele, tagades samal ajal nende kestlikkuse pikas perspektiivis.

Pikenevat eluiga ja demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid tagama töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele pensionisüsteemide piisavuse ja kestlikkuse, pakkudes naistele ja meestele võrdsed võimalusi omandada pensioniõigusi, sealhulgas täiendavate pensioniskeemide kaudu, et tagada vanaduspõlves piisav sissetulek. Pensionireforme tuleks toetada poliitikaga, mille eesmärk on vähendada soolist pensionilõhet, ja meetmetega, millega pikendatakse tööelu, näiteks tõstes tegelikku pensioniiga, ning neid reforme tuleks käsitleda aktiivsena vananemise strateegiate raamistikus. Liikmesriigid peaksid alustama sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmadega konstruktiivset dialoogi ning võimaldama reformide tegemist etapiviisiliselt.